

Marinela ȚEPUȘ

După 30 de ani, cuprinsă de aceeași emoție!

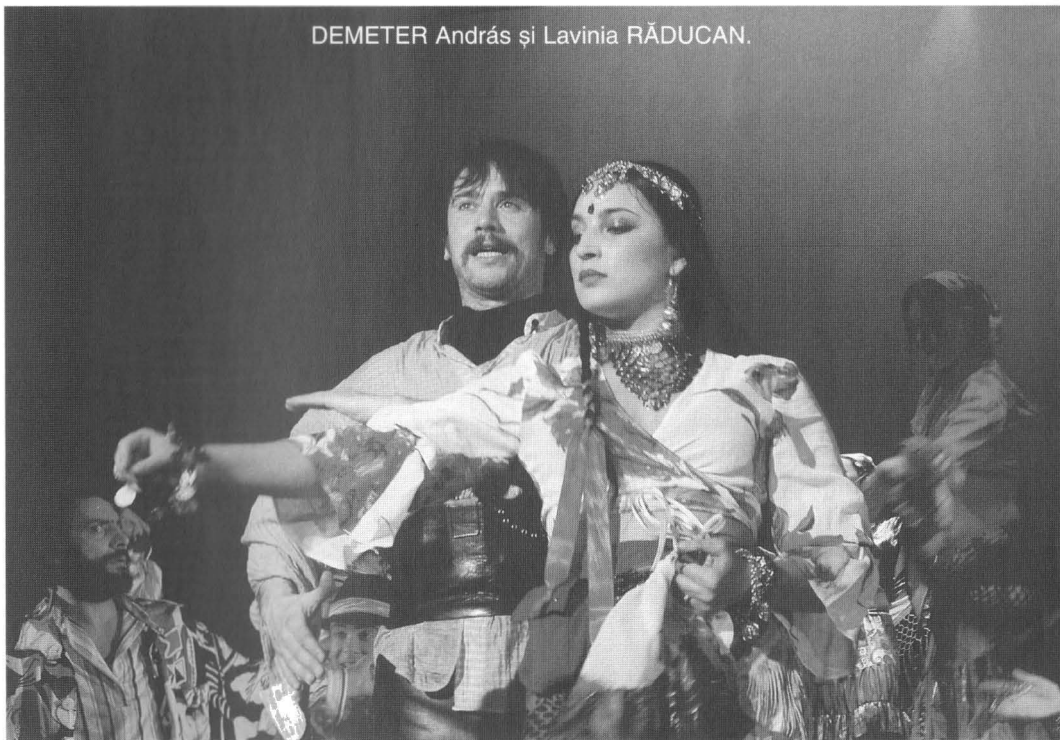
Acum vreo 30 de ani, *Șatra* lui Emil Loteanu îmi încânta adolescența. Un film care îți rămâne, peste ani, agățat de suflet. Sigur că, la 16–17 de ani, exigența este mult mai mică decât la 45. Sigur că, la vârsta aceea, muzica, povestea, frumusețea actorilor precum și jocul lor pătimaș, face chiar mai mult decât împlinirea estetică. Așa că m-am dus cu inima strânsă la premiera Teatrului Național din Constanța, pentru a vedea o versiune scenică a **Șatrei**. Era ca și cum aș fi recitat romanele adolescenței cu ochii celui matur, temându-mă că aș putea găsi o grămadă de cusururi unor lucruri care, altădată, m-au impresionat profund.

Pe de altă parte, cunoscând-o, încă din timpul facultății, pe Beatrice Rancea, regizor talentat, care știe să lucreze cu distribuții mari, care este, pe deasupra, și o excelentă coregrafă, îndoilelile mele se atenuau cumva.

Pe parcursul reprezentației, ele au dispărut cu totul. Chiar dacă se merge pe scenariul și muzica de/ din film, creația lui Beatrice Rancea este una originală și spectaculoasă. S-au folosit toate posibilitățile scenice ale teatrului constănțean: turnantă, reflectoare, ștangi. Un decor greu, cu punți care se rotesc descoperind mai multe spații, cu garduri și pomi (semnat: Jozsef Werner), foarte sugestiv și utilizat la maximum, suplinește peisajele fabuloase din film, însă a dat, probabil, destulă bătaie de cap regizoarei-coregrafe, care a trebuit să „miște” pe scenă (după aprecierea mea) cam vreo 70 de personaje. Și le-a mișcat cu grație!!! Costumele, foarte colorate (semnate: Liza Panait), încântă ochiul, reprezentând (în sfârșit!!!) ceea ce trebuie pentru un *musical* de calitate. Regizoarea a păstrat în mare atmosfera din film (creată de muzică, de costume și de dansuri), dar spectacolul, petrecându-se într-un spațiu restrâns, a câștigat mult în densitate. Aceasta și pentru că s-a lucrat cu grijă maximă la relații, la nuanțele de interpretare ale actorilor. Sigur că spectacolul se sprijină pe doi piloni principali (*Zobar* și *Rada*), la care se adaugă încă vreo patru–cinci eroi și figurația, figurație care devine ea însăși personaj principal. Beatrice Rancea a avut șansa de a găsi doi actori care să corespundă întru totul cerințelor scenariului și așteptărilor noastre. Demeter András (*Zobar*), artist de mare talent, temperamental și fermecător ne seduce încă de la prima apariție. (Ceea ce nu știam până acum este faptul că, deși venit de la Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara, el joacă perfect în limba română.) Evoluția sa, când voit detașată, când tumultuoasă, fără a depăși vreo clipă măsura, emoționează devenind memorabilă. Îl secundează perfect tânăra Lavinia Răducan (*Rada*). Privirile lor, gesturile – când ample, când de o simplitate maximă –, se completează într-un joc strâns, bine dozat, în același timp, pasional, reușind să se decupeze permanent din masa distribuției. Frumoasă, cu ochi scânteietori, foarte mobilă – Rada de acum o concurează serios pe Svetlana Toma, din *Șatra* lui Loteanu. Cât despre Demeter András, nu putem spune decât că l-a întrecut cu mult pe Grigore Grigoriu. Și nu doar în farmec.

O pată de culoare o constituie apariția lui George Călin în Antal. Frumos, athletic, artistul întrupează cu distincție rolul unui boier ungar.

DEMETER András și Lavinia RĂDUCAN.

Dincolo de aceste evoluții reprezentative, trebuie să amintim pe cea a masei, care funcționează ca unul, fiind benefică pentru întreg.

Întorcându-ne la creația regizoarei, cu o evoluție destul de fluctuantă în ultima vreme, putem spune că aceasta este una dintre cele mai reușite. Respectând în totul regulile genului, ea reușește să facă un spectacol agreabil, în care decorul, lumina, muzica, dansul, interpretarea se armonizează. Imensitatea peisajului este rafinat croit din lumini și imagini proiectate pe un fundal imens. Este un univers aparte, al unor oameni care nu mai există decât cel mult în memoria noastră afectivă. Însă cred că, la orice vârstă, mai avem nevoie de povești care ne vorbesc despre dragoste, orgoliu, inițiere, moarte, dragostea de dincolo de moarte.

Mai mult, cred că acest teatru, care are în componență și o Secție de revistă și „beneficiază” de prezența unei creatoare, Beatrice Rancea, cu reale propensiuni pentru teatrul-dans, pentru teatrul-miscare, ar putea avea măcar două-trei mon-tări de gen pe stagiune. Mai ales că publicul va rămâne întotdeauna deschis la asemenea propuneri. Este un gen ușor digerabil și, dacă e și bine făcut, poate cuceri simpatia spectatorilor și, de ce nu?, elogiul criticilor.

Teatrul Național din Constanța (Compania „Fantasio”) – Șatra. Adaptarea scenică: Beatrice Rancea, Demeter András. Regia și coregrafia: Beatrice Rancea. Decorul: Jozsef Werner. Costumele: Liza Panait. Muzica autentică țigănească prelucrată de: Eugen Doga. Regia muzicală: Dorina Crișan Rusu. Light design: Beatrice Rancea și Cristian Dendiu. Pregătirea muzicală: Lavinia Răducan și Inga Postolache. Cu: Demeter András, Lavinia Răducan, Liviu Manolache, Mihai Sorin Vasilescu, George Călin, Ileana Ploscaru, Mirela Pană ș.a. Data premierei: 16 aprilie 2006.